Länsstyrelsen
Värmland

Naturvård
Lars Furuholm

BESLUT

Datum
14-04-24

Referens
511-226-12

BILDANDE AV NATURRESERVATET KACKERUDSMOSSEN, SÄFFLE KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som avgränsas med den svarta heldragna linjen på kartan i bilaga 1 som naturreservat.

Naturreservatets namn ska vara Naturreservatet Kackerudsmossen.

Syfte med reservatet

Naturreservatet Kackerudsmossen bildas i syfte att bevara en värdefull naturmiljö i form av ett representativt exempel på högmossar med den biologiska mångfald som hör till den naturtypen. Området ska ge goda förutsättningar för ett långsiktigt bevarande av typiska växt- och djursamhällen. Områdets hydrologi ska vara opåverkad av negativa ingrepp. Reservatet ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen för förekommande habitat och arter.

Syftet uppnås genom att myrmarken tillåts att utvecklas fritt, exploatering och arbetsföretag i området förhindras, områdets naturliga hydrologi skyddas från fysisk påverkan. Restaurerings- och underhållsåtgärder utförs som innebär igenläggning av diken som avvattnar våtmark och sumpskog. Områdets orördhet, naturvärden, känslighet och vildmarkskaraktär understryks genom att fordonstrafik förbjuds.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla.

Föreskrifterna under A och C gäller inte de åtgärder eller de arbetsinsatser som reservatsförvaltaren, eller personer som anlitats av reservatsförvaltaren, behöver utföra för att uppnå syftet med reservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan.

Dessa föreskrifter gäller inte heller den uppföljning av områdets skötsel och naturvärden eller av miljöns utveckling i stort, inklusive nödvändig provtagning och insamling av bestämningsmaterial, som utförs av eller på uppdrag av Länsstyrelsen eller Naturvårdsverket. Sådana undersökningar ska ske i samråd med reservatsförvaltningen.
Dessa föreskrifter gäller inte heller av Länsstyrelsen utförd eller beställd röjning av kulturlämningar, under förutsättning att detta sker i samråd med reservatsförvaltningen.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 4).

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden:

Utöver vad som annars gäller i författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. avverka träd och buskar eller ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets ytformer som att schakta, tippa, gräva, dika, dämma, leda bort vatten eller anordna upplag,
3. dra fram mark- eller luftledning,
4. uppföra byggnad eller annan anläggning,
5. använda eller sprida kalk, gödselmedel eller växtnäringsämnen,
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
7. rensa befintliga diken,
8. framföra fordon, exempelvis cykel, traktor, snöskoter och terränghjuling (sk fyrhjuling).

Föreskriften A2 gäller inte underhåll av huvudvattenfåran för markavvattningsföretaget S3 278-1932.
Föreskriften A8 gäller inte för älgdragare eller liknande som behövs för uttransport av större vilt (älg, hjort, björn, vildsvin) från området enligt terrängkörningsförordningen (1975:594 1§), i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske så att skador på mark och vegetation undviks.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter förpliktas att tåla:

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. röjning av samt utmärkning av reservatets yttergränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. uppsättande och underhåll av informationstavla vid den plats i NO där stigen från vägen löper in i reservatet,
3. undersökningar av skogliga strukturer, djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive provtagning och nödvändig insamling av bestämningsmaterial,

4. igenläggning av diken och biotopvårdande röjning på områden i anslutning till pluggade diken enligt karta, bilaga 3.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet, samt om ordningen i övrigt inom reservatet:

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. samla in ryggradslösa djur, t ex skalbaggar, snäckor och fjärilar,
2. samla in mossor, lavar och vedsvampar,
3. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd, stående och omkullfallna träd, och buskar,
4. utan länsstyrelsens tillstånd i näringssyfte organiserat utnyttja området, samt för skolor och institutioner att regelmässigt utnyttja området för att utföra vetenskapliga eller andra undersökningar,
5. framföra fordon, exempelvis cykel, traktor, snöskoter och terränghjuling (sk fyrhjuling),

Föreskriften C5 gäller inte för älgdragare eller liknande som behövs för uttransport av större vilt (älg, hjort, björn, vildsvin) från området enligt terrängkörningsförordningen (1975:594 1§), i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske så att skador på mark och vegetation undviks.

Länsstyrelsen beslutar att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från trycket i länets författningssamling.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Namn	Naturreservatet Kackerudsmossen
Län	Värmland
Kommun	Säffle
Natura 2000-beteckning	SE0610253
Lägesbeskrivning	Ca 7 km sydväst om Borgvik
Naturgeografisk region	22a Götalands centrala slättbygder, Vänerslätterna
Ägare	Staten gm naturvårdsfonden
Fastighetsknutna rättigheter som reservatet berör	Avvattningsföretaget S3 278-1932
Fastigheter	Gårdsjö 1:3
Areal	90,3 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen Värmland

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Ärendets beredning

Kackerudsmossen är placerad i den högsta naturvärdesklassen i Värmlands länsomfattande våtmarksinventering samt ingår i Myrskyddsplan för Sverige, vilken listar myrarna i landet med de högsta naturvärdena. Kackerudsmossen är också utpekat som Natura 2000-område. Skyddet av sådana myrar genomförs i takt med att ekonomiska resurser finns tillgängliga.
Kackerudsmossen är ett objekt som finns med i en landsomfattande bytesaffär mellan staten och de större skogsbolagen.
Förslaget till beslut har remitterats internt inom Länsstyrelsen till Miljöanalys, Samhällsbyggnad och Miljöskydd och förvaltning.

Remissinstansernas och sakägarnas synpunkter
En synpunkt har inkommit som handlar om rätten att underhålla ett dike som utgör reservatets södra gräns.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter
Det aktuella diket är en viktig del av ett markavvattningsföretag (S3 278-1932) som i en vattendom beslutades med syfte att förbättra odlingsmarken söder om reservatet. Underhållet av detta dike är därför undantaget från reservatsföreskrifterna under punkt A 2.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING OCH INTRESSEPRÖVNING

Beskrivning av omgivande landskap och reservatet

Naturreservatet Kackerudsmossen ligger i södra Värmlands slättlandskap och är omgivet av barrskog. Detta landskap har ett stort inslag av koncentriska högmossar, vilket Kackerudsmossen är ett typiskt exempel på. Mossen har de för högmossar karaktäristiska strukturerna med ett öppet mosseplan, en randskog på sluttningen ut mot periferin och en omgivande lagg där mossens och omlandets grundvattenytor möts. Laggen är ibland en bäck, ibland ett bredare kärr.
Kackerudsmossens randskog är till stor del väl utvecklad och består av tall av varierande ålder. Laggen varierar i bredd och växlar från öppna till trädklädda kärr. Mosseplanet har ett mycket välutbildat strukturmönster av strängar och höljor. Kackerudsmossen utgör ett skolexempel på koncentrisk mosse med ovanligt tydligt koncentriska mönster.
På mossen finns också några gölar. Kackerudsmossen har en vegetation som är mycket typisk för högmossar. Mossens höljor (vattensamlingar mellan tuvorna) domineras av mjukmattor med bland annat dystarr, kallgräs, ullvitmossa, flytvitsmossa och rufsvitmossa. På tuvor och fastmattor växer de karaktäristiska arterna rostvitmossa, rubinvitmossa, ljung, rosling, tuvull och tuvsäv. Myren hyser häckande ljungpipare och storspov. Dessutom utgör mossen en plats för orrspel vilket gör mossen till regionalt intresse från ornitologisk synpunkt.
Mossen är lokalt skadad av diken i de perifera delarna och en liten övergiven och igenväxt torvtäkt finns i mossens norra del. I övrigt är mossen oskadad.

Merparten av den omgivande fastmarksskogen utgörs av planterade skogsbestånd på övergiven åkermark. I östra kanten av reservatet finns en fornlämning i form av en bytomt/gårdstomt (Gunneruds gamla tomt (Gillberga 174:1).

Motiv till skydd

Genom en reservatsbildning vid Kackerudsmossen bevaras en för Sverige typisk koncentrisk högmosse med de olika ytformer som är karakteristiska för denna myrtyp.

Som naturreservat kommer området att skötas med som enda syften att gynna naturvärdena. Naturvårdande åtgärder utförs för att reparera de skador i form av dikning som uppstått på laggkärren.

Länsstyrelsen gör bedömningen att detta är ett mycket skyddsvärt område vars naturkvalitéer endast kan säkerställas genom att det undantas från arbetsföretag i form av skogsbruk och markavvattningar.

Överensstämmelse med planer, internationella åtaganden, miljökvalitetsmål med mera

Bildandet av Naturreservatet Kackerudsmossen är en del i Länsstyrelsens arbete med miljökvalitetsmålet "Myllrande våtmarker" samt är del i arbetet med miljökvalitetsmålet "Ett rikt växt- och djurliv". Beslutet är även ett led i Sveriges internationella åtaganden (Natura 2000) om skydd av den biologiska mångfalden. Beslutet följer nationella och regionala riktlinjer och strategier för prioritering av naturreservatsskydd, vilka bygger på Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden.

Ingen kommunal detaljplan eller områdesbestämmelse enligt plan- och bygglagen finns som berör området. Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen, enligt den information Länsstyrelsen fått av Sveriges geologiska undersökning (SGU).

Intresseprövning

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en vägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans eller proportion mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde, ett ställningstagande som brukar refereras till som proportionalitetsprincipen. Länsstyrelsen menar att den avgränsning av reservatet och de inskränkningar som gjorts av markanvändningen är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte för allmänintresset,

samtidigt som markägaren genom köp kompenserats för sin ekonomiska förlust.

Upplysningar

Länsstyrelsen har enligt 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) ansvaret för tillsynen över naturreservatet. I tillsynen ingår att övervaka att reservatsföreskrifterna följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse. Länsstyrelsen i Värmlands län är förvaltare av Naturreservatet Kackerudsmossen.
Eftersom området syftar till att bevara biologisk mångfald ska eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas. Bestämmelserna i 5, 6, 10 och 29 §§ skogsvårdslagen ska inte tillämpas inom naturreservatet (se 4 § skogsvårdslagen). Det ansvar som markägaren har enligt skogsvårdslagen är efter reservatsbildningen statens ansvar.
Reservatets södra gräns berör markavvattningsföretaget S 3 278-1932. Dispens krävs för dikesrensning även om åtgärden är undantagen från reservatets föreskrifter eftersom området är utpekat som särskilt skyddat enligt 7 kap 27 § miljöbalken (Natura 2000).

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter, om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Hur man överklagar

Se bilaga 5

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Kenneth Johansson efter föredragning av naturvårdshandläggare Lars Furuholm. I den slutliga handläggningen deltog även naturvårdschef Thomas Östlund, verksamhetschef Torben Erikson, chefsjurist Lars-Ove Olsson och länsråd Robert Andrén.

Kenneth Johansson

Lars Furuholm

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Karta över B-föreskrifter
4. Skötselplan
5. Hur man överklagar

Länsstyrelsen
Värmland

Naturvård
Lars Furuholm

BESLUTSKARTA
Datum
2014-04-24

Bilaga 1
Referens
511-226-12

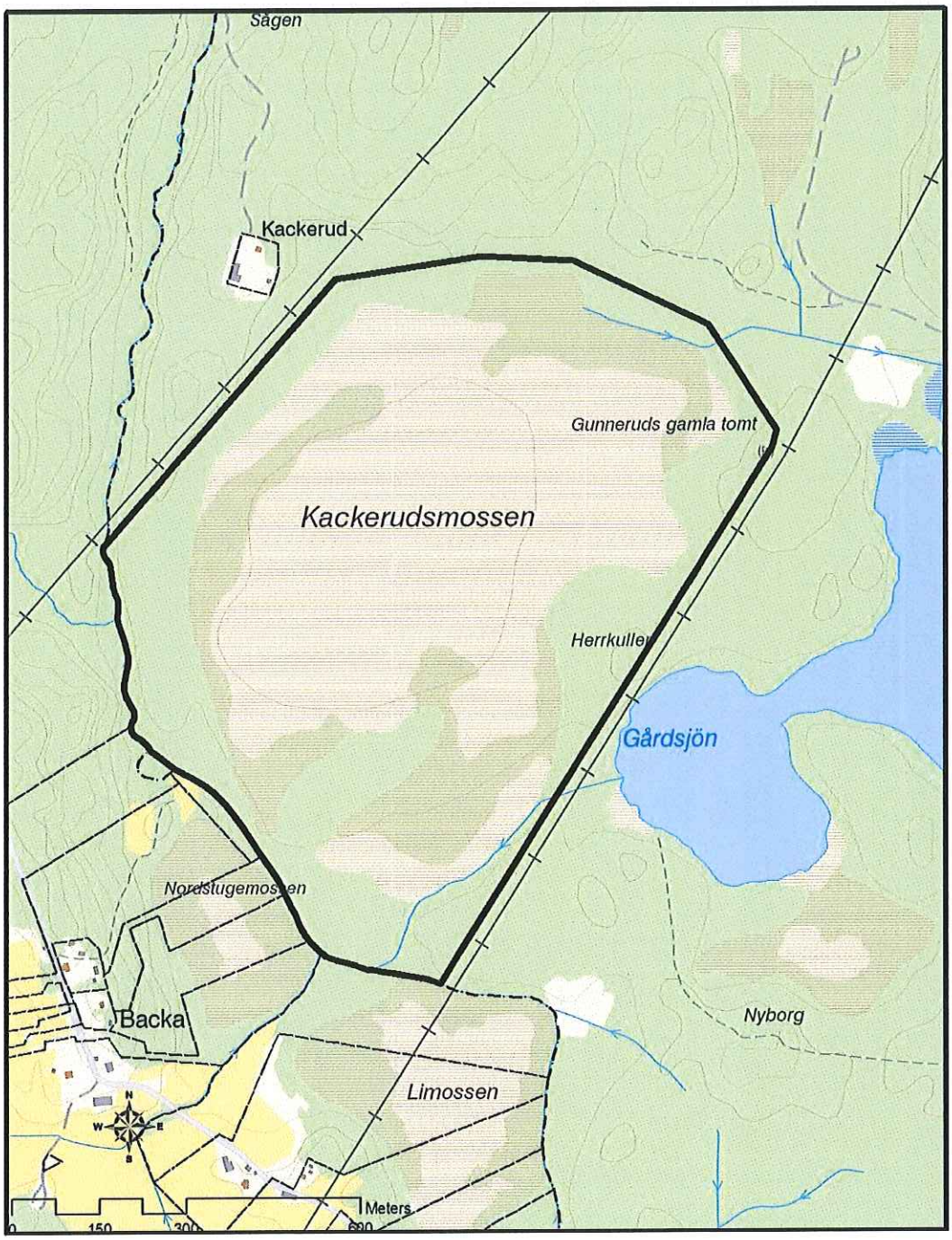

Copyright Lantmäteriverket 2009, dnr 106-2004/188 Skala ca 1:7500
Beslutskarta för naturreservatet Kackerudsmossen (heldragen svart linje)

Postadress: Länsstyrelsen Värmland, 651 86 KARLSTAD Besöksadress: Våxnäsgatan 5
Telefon: 010-224 70 00 (växel) Fax: 010-224 71 10 E-post: varmland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/varmland

Länsstyrelsen
Värmland

Naturvård
Lars Furuholm

ÖVERSIKTSKARTA

Datum
2014-04-24

Bilaga 2

Referens
511-226-12

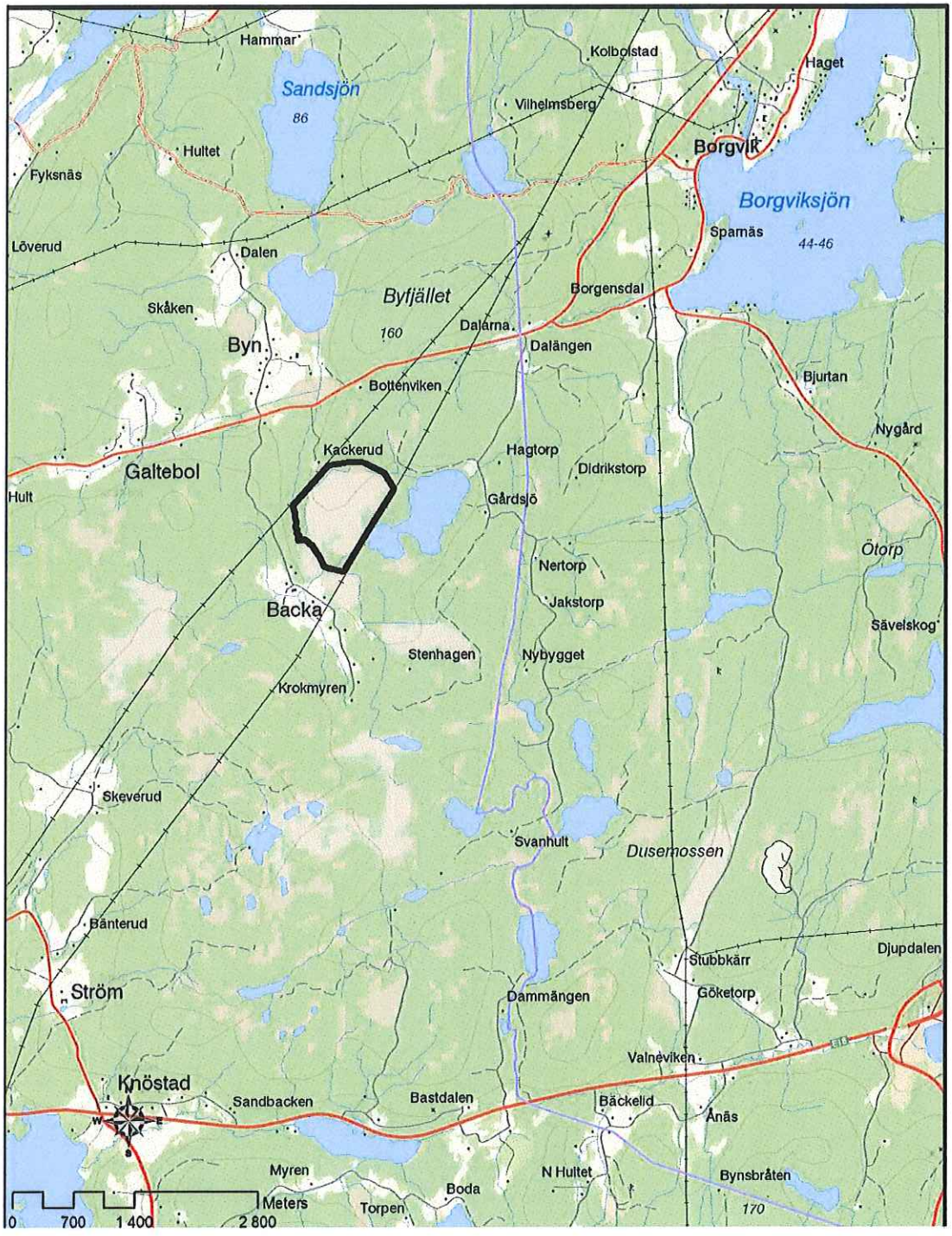

Copyright Lantmäteriverket 2009, dnr 106-2004/188 Skala ca 1:50000

Översiktskarta för naturreservatet Kackerudsmossen

Postadress: Länsstyrelsen Värmland, 651 86 KARLSTAD Besöksadress: Våxnäsgatan 5
Telefon: 010-224 70 00 (växel) Fax: 010-224 71 10 E-post: varmland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/varmland

Länsstyrelsen
Värmland

Datum
2014-04-24

Bilaga 3
Referens
511-226-12

Naturvård
Lars Furuholm

Kackerudsmossen karta över B-föreskrifter

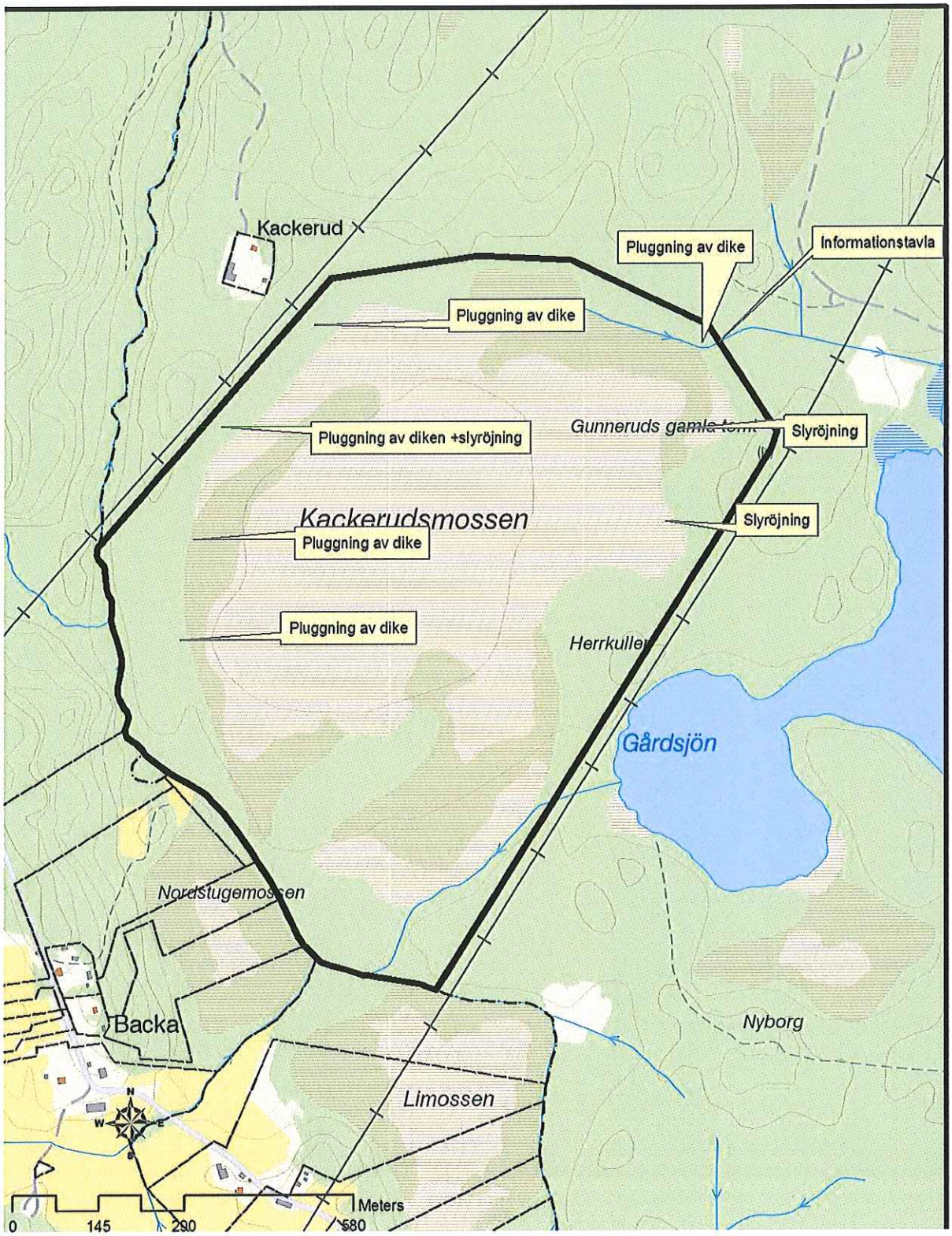

Copyright Lantmäteriverket 2009, dnr 106-2004/188 Skala ca 1:7500

Länsstyrelsen
Värmland

Naturvård
Lars Furuholm

BILAGA 4

Datum
14-04-24

Referens
511-226-12

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET KACKERUDSMOSSEN

1. Syftet med naturreservatet

Naturreservatet Kackerudsmossen bildas i syfte att bevara en värdefull naturmiljö i form av ett representativt exempel på högmossar med den biologiska mångfald som hör till den naturtypen. Området ska ge goda förutsättningar för ett långsiktigt bevarande av typiska växt- och djursamhällen. Områdets hydrologi ska vara opåverkad av negativa ingrepp. Reservatet ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen för förekommande habitat och arter.

Syftet uppnås genom att myrmarken tillåts att utvecklas fritt, exploatering och arbetsföretag i området förhindras, områdets naturliga hydrologi skyddas från fysisk påverkan. Restaurerings- och underhållsåtgärder utförs som innebär igenläggning av diken som avvattnar våtmark och sumpskog.
Områdets orördhet, naturvärden, känslighet och vildmarkskaraktär understryks genom att fordonstrafik förbjuds.

2. Beskrivning av bevarandevärden

Administrativa data

Objektnamn	Naturreservatet Kackerudsmossen
NVRnummer	2041653
Kommun	Säffle
Markslag och naturtyper (ha):	
Tallskog	3,0
Granskog	5,6
Barrblandskog	3,1
Barrsumpskog	8,3
Lövblandad barrskog	7,9
Triviallövskog	5,1
Ädellövskog	0,2
Lövsumpskog	1,3
Ungskog inkl hyggen	2,6
Sumpskogsimpediment	1,2
Övr skogsimpediment	2,6
Våtmark	49,0

Övr öppen mark	0,3
Total areal enligt KNAS	90,3*
Prioriterade bevarandevärden:	
Markslag (Natura-habitat) högmosse	58,8 ha
Strukturer	Strängar, höljor, gölar, randskog, laggkärr, öppet mosseplan, ostörd hydrologi
Arter	-

*Arealerna i KNAS är avrundade och därför kan totalarealen skilja sig något från summan av delmängderna i tabellen.

Historisk och nuvarande markanvändning

Området runt Kackerudsmossen som idag täcks av skog har tidigare varit åkermark. I mossens norra del finns en rad torvtäkter som idag håller på att återgå till naturtillstånd. Torven kan ha använts både som bränsle och som strömaterial i lagårdar. Laggen runt mossen är dikad nästan helt och hållet, troligen för att vinna odlingsbar mark eller för att förbättra dräneringen av befintliga åkrar.

Områdets bevarandevärden

Biologiska och geovetenskapliga bevarandevärden

Mossen har de för högmossar karaktäristiska strukturerna med ett öppet mosseplan, en randskog på sluttningen ut mot periferin och en omgivande lagg där mossens och omlandets grundvattenytor möts. Laggen är ibland en bäck, ibland ett bredare kärr. Kackerudsmossens randskog är till stor del väl utvecklad och består av tall av varierande ålder. Laggen varierar i bredd och växlar från öppna till trädklädda kärr. Mosseplanet har ett mycket välutbildat strukturmönster av strängar och höljor. Kackerudsmossen utgör ett skolexempel på koncentrisk mosse med ovanligt tydligt koncentriska mönster (en av de mest tydliga i landet).
På mossen finns också några gölar. Kackerudsmossen har en vegetation som är mycket typisk för högmossar. Mossens höljor (vattensamlingar mellan tuvorna) domineras av mjukmattor med bland annat dystarr, kallgräs, ullvitmossa, flytvitsmossa och rufsvitmossa. På tuvor och fastmattor växer de karaktäristiska arterna rostvitmossa, rubinvitmossa, ljung, rosling, tuvull och tuvsäv. Myren hyser häckande ljungpipare och storspov. Dessutom utgör mossen en plats för orrspel vilket gör mossen till regionalt intresse från ornitologisk synpunkt.
Mossen är lokalt skadad av diken i de perifera delarna och en mindre, till stora delar igenväxt torvtäkt finns i mossens norra del. I övrigt är mossen oskadad. I dess direkta omgivning finns flera planterade skogsbestånd med inslag av äldre barrskog.

3. Skötselområden

Skötselområde 1/ Högmosse 58,8 hektar

Välutvecklad högmosse med de typiska strukturerna mosseplan med gölar, tuvor, höljor, randskog och lagg.

- **Bevarandemål**

Högmossens karaktäristiska strukturer i form av ett öppet mosseplan, kringliggande randskog och laggkärr ska bibehållas. Vegetationen på mosseplanet domineras av vitmossor utan tecken på igenväxningsvegetation. Mossens flora ska bestå av typiska arter som exempelvis rostvitmossa, rubinvitmossa, ullvitmossa, kallgräs, dystarr och vitag.
Mossens randskog ska på sikt utveckla naturskogskaraktär. Här ska exempelvis finnas ett skiktat trädbestånd dominerat av tall med god förekomst av gamla träd och död ved i olika former. Myren ska ha ostörd hydrologi. Varken avvattnande eller tillrinnande diken som har en negativ påverkan på myren får förekomma.
Arealen högmosse ska vara minst 58,8 ha.

- **Åtgärder**

Grävda diken pluggas igen på utvalda platser enligt kartan i denna skötselplan. Röjning av sly vid dessa diken efter pluggningen. Pluggningen görs med rundvirke som lägs i dikets riktning och som omges av fiberduk för att filtrera bort sediment.

Skötselområde 2/ barrskog 17,5 hektar

Granskog, som utgör inramning till högmossen har tillkommit efter nedläggning av åkermark genom plantering och spontan igenväxning.

- **Bevarandemål**

Fri utveckling mot naturskog. Skogen bör innehålla levande och döda träd såväl som död ved i olika stadier.

- **Åtgärder**

Inga.

4. Uppföljning

Uppföljning av skötselåtgärder

Reservatsskötaren ansvarar för dokumentation av vilka åtgärder som genomförts, vem som utfört dem samt när de genomförts.

Årlig dokumentationen krävs inte för detta objekt.

5. Uppföljning av kvalitetsmål

Bevarandemålen för området kommer att preciseras i nivåsatta s.k. målindikatorer. En redogörelse för uppföljning av målindikatorerna kommer att finnas i en särskild uppföljningsplan.

6. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Skötselområde
Gräns		
Markering	2016	
Underhåll	Var 12:e år	
Markvård		
Pluggning av diken	2016	På utvalda platser i dikena som avvattnar mossen
Anläggningar för friluftslivet		
Informationstavla	2016	Vid entrén i NO nära vändplanen
Underhåll av skylt	Var 12:e år	

7. Genomförd dokumentation

Dokumentation av Kackerudsmossen finns i form av en bevarandeplan för Natura 2000 2010-05-04. Den bygger på flygbildstolkningar som gjorts av Lantmäteriet och på fältbesök 2009-04-01. Fotodokumentation gjordes 2013-11-27.

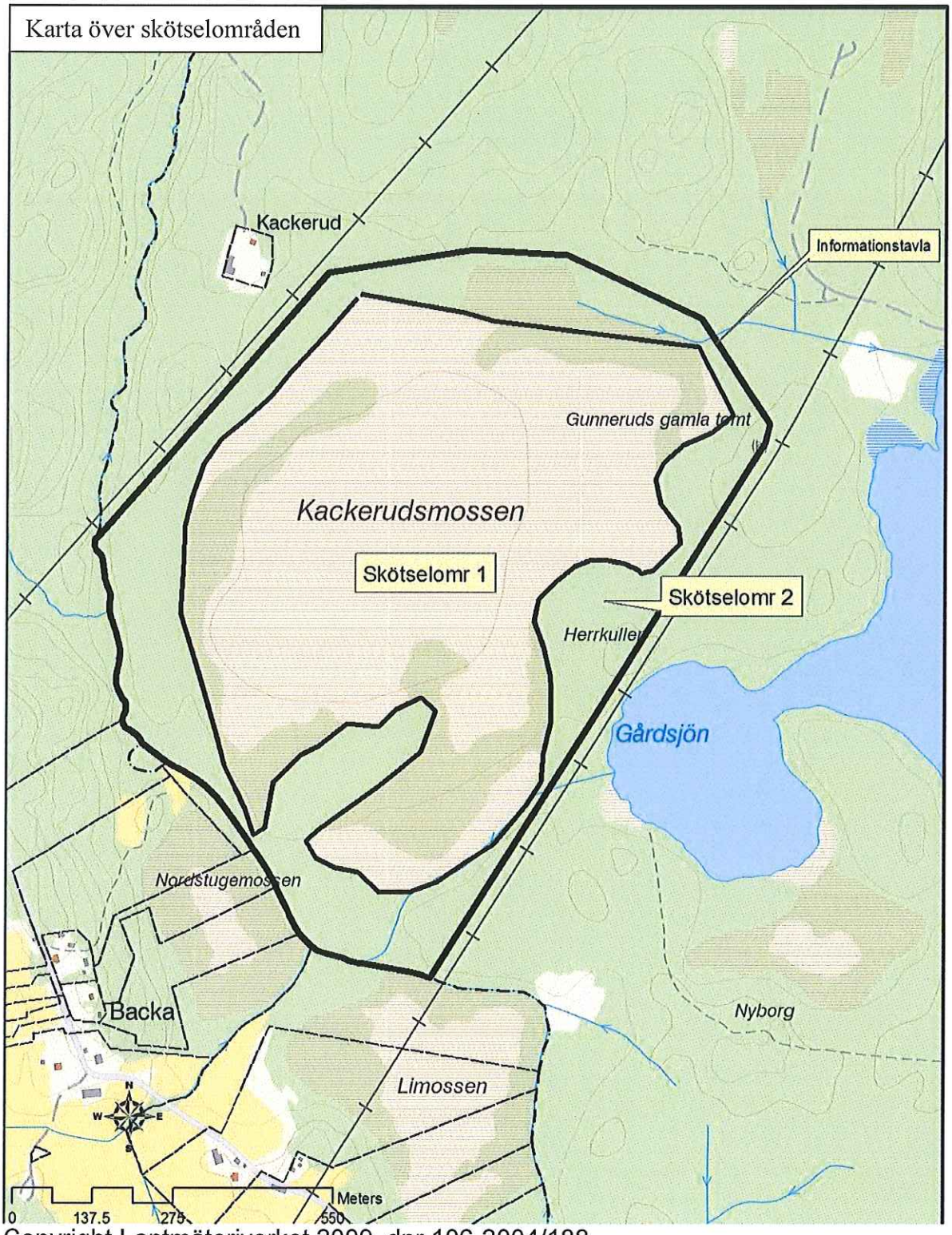

Copyright Lantmäteriverket 2009, dnr 106-2004/188

Länsstyrelsen
Värmland

Bilaga 5
Formulär nr 1

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

VAR SKALL BESLUTET ÖVERKLAGAS	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos **regeringen, Miljödepartementet.**
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall inlämnas/skickas till **Länsstyrelsen** och inte till regeringen.
TID FÖR ÖVERKLAGANDE	Skrivelsen måste ha kommit in till Länsstyrelsen inom **tre veckor** från den dag Ni **fick del av beslutet**, annars kan Ert överklagande inte tas upp till prövning.
HUR MAN UTFORMAR SITT ÖVERKLAGANDE M M	I skrivelsen skall Ni - tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienumret) - redogöra för hur Ni anser att beslutet skall ändras Ni bör också redogöra för varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt. Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er. Behöver Ni veta mer om hur Ni skall gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress samt telefonnummer där Ni kan nås dagtid.

Utgåva 8/07